

ÚJ MAGYAR NYELVEMLÉK:

A németujvári KÁLVINISTA KÁTÉ a XVI.századból.

Közli: P. MAGYAR ARNOLD O. F. M. (Graz)

A. LEÍRÓHELY:

A németujvári(Güssing, Burgenland) ferencesek könyvtárában őrzött 5/75. jelzésű kötet. Nagysága: 82 (163 / 105 mm); kötése fehér préselt fatábla bőrrel bevonva; bepréselt cím "Grammatica Greca" és az első oldalon kézírásos bejegyzés: Sum STEPHANI BEYTE et A MICORUM " és egy monogramm: S(tephanus) B(eythe) L(apidani). A kötetben sok sorközi és lapszéli jegyzet, főleg latin és görög szöveggel. A következő művek vannak a nyelvemlékkel egybekötve:

- 1.- Rithmayer: Epitomae... Compendium in octo partes etc. Viennae-Pannoniae. 1524
- 2.- Rithmayer: Erotemata Gvarini. 1523
- 3.- Euche Kiriake... Oratio Dominica. Hely és évszám nélküli.
- 4.- Joh. Caesarii: Dialectica.(Köln?) 1526.

A 2. és 3. nyomta rvány közé van kötve egy magyar kézirat a következő címmel: "Kereztiensegnek fondamentomarol walo rwid tanusag" amely 17 oldal terjedelmű. Előtte egy, utána hat üres lap.

B. TARTALMA:

Egy kis "káteről"- katekizmusról van benne szó. A szerző kérdések és feleletek ismert formájában a keresztény vallás alaptételeit fejegeti. A kérdéseket a CONCINATOR, és PREDICATOR teszi fel, a feleleteket pedig a PUER adja. Az első oldalon a keresztényseg mibenlétét és 5 alaptételét magyarázza meg, a 2-9.oldalakon a tizparancsolatot veszi elő ismertetésül. A 9-12. oldalakon a Szentháromság tanát fejegeti, végül a 13-17.oldalakon a Miatyánk imádság hét kérésével foglalkozik.

Tartalmából kitűnik, hogy protestáns kávéval van dolgunk: csak két isteni szentséget ismer el, a keresztséget és oltáriszentséget.(2.old.) Vallja a hit egyedüli üdvözítő voltát,(9.old.) és Isten ingyen megbocsátását.(9. és 16.old.)

C. SZERZŐJE ÉS KORA:

A szövegből nem tűnik ki a kézirat szerzője. Irásmódja nemileg egyezik az első címlapon található bejegyzés irástechnikájával "Sum Stephani Beythe et amicorum" BEYTHE ISTVÁN . hírneves protestáns lelkész 1532-ben született a Baranya-megyei Kö közszégben, innen a mellékneve "Lapidarius ". 1555-ben valószínűleg Wittenbergben tanult. 1574-ben Sopronban találjuk, majd 1576-ban BATTHYANY KRISTÓF németujvári kastélyába hívta meg udvari lelkészének , ahol később 1585-ben superintendentens lett. 1593-ban áttért Kálvin hírére, amelyen megmaradt haláláig Németujvárott 1612-ben.

Ha BEYTHE ISTVÁN a kézirat szerzője, akkor csak 1555 után irhatta, talán wittenbergi tanulóéveiben. Viszont a kézirat irásmódja és nyelve korábbi időkre utalnak. Remélhetőleg a németujvári ferences könyvtárunkban végzendő további kutatásaink során több fény derül a kávé eredetére és szerzőjére vonatkozólag.

Heretiensegick fondamer
tomarovol walo kwid tanu.
collocatoreb concinato^r ;
concinato^r kiu-ni-thu way,
puv^r kiu-ni-thu way jok ;
myw^r byson-tod u-oh go
kiu-ni-thu way pucr 33a^b
joggi m-pi kiu-ni-thu^r ;
allamat it fiunat it ;
kutu m-ku m-ku . CON
Jan^r usbin syw^r o-kw^r ;
peku^r fondamer^r p^r ;
Cotku^r con^r ;

188 - 192 parangolatian p. + b.
- 193 - 197 parangolatian p.
- 198 - 202 parangolatian p.
- 203 - 207 parangolatian p.
- 208 - 212 parangolatian p.
- 213 - 217 parangolatian p.
- 218 - 222 parangolatian p.
- 223 - 227 parangolatian p.
- 228 - 232 parangolatian p.
- 233 - 237 parangolatian p.
- 238 - 242 parangolatian p.
- 243 - 247 parangolatian p.
- 248 - 252 parangolatian p.
- 253 - 257 parangolatian p.
- 258 - 262 parangolatian p.
- 263 - 267 parangolatian p.
- 268 - 272 parangolatian p.
- 273 - 277 parangolatian p.
- 278 - 282 parangolatian p.
- 283 - 287 parangolatian p.
- 288 - 292 parangolatian p.
- 293 - 297 parangolatian p.
- 298 - 302 parangolatian p.
- 303 - 307 parangolatian p.
- 308 - 312 parangolatian p.
- 313 - 317 parangolatian p.
- 318 - 322 parangolatian p.
- 323 - 327 parangolatian p.
- 328 - 332 parangolatian p.
- 333 - 337 parangolatian p.
- 338 - 342 parangolatian p.
- 343 - 347 parangolatian p.
- 348 - 352 parangolatian p.
- 353 - 357 parangolatian p.
- 358 - 362 parangolatian p.
- 363 - 367 parangolatian p.
- 368 - 372 parangolatian p.
- 373 - 377 parangolatian p.
- 378 - 382 parangolatian p.
- 383 - 387 parangolatian p.
- 388 - 392 parangolatian p.
- 393 - 397 parangolatian p.
- 398 - 402 parangolatian p.
- 403 - 407 parangolatian p.
- 408 - 412 parangolatian p.
- 413 - 417 parangolatian p.
- 418 - 422 parangolatian p.
- 423 - 427 parangolatian p.
- 428 - 432 parangolatian p.
- 433 - 437 parangolatian p.
- 438 - 442 parangolatian p.
- 443 - 447 parangolatian p.
- 448 - 452 parangolatian p.
- 453 - 457 parangolatian p.
- 458 - 462 parangolatian p.
- 463 - 467 parangolatian p.
- 468 - 472 parangolatian p.
- 473 - 477 parangolatian p.
- 478 - 482 parangolatian p.
- 483 - 487 parangolatian p.
- 488 - 492 parangolatian p.
- 493 - 497 parangolatian p.
- 498 - 502 parangolatian p.
- 503 - 507 parangolatian p.
- 508 - 512 parangolatian p.
- 513 - 517 parangolatian p.
- 518 - 522 parangolatian p.
- 523 - 527 parangolatian p.
- 528 - 532 parangolatian p.
- 533 - 537 parangolatian p.
- 538 - 542 parangolatian p.
- 543 - 547 parangolatian p.
- 548 - 552 parangolatian p.
- 553 - 557 parangolatian p.
- 558 - 562 parangolatian p.
- 563 - 567 parangolatian p.
- 568 - 572 parangolatian p.
- 573 - 577 parangolatian p.
- 578 - 582 parangolatian p.
- 583 - 587 parangolatian p.
- 588 - 592 parangolatian p.
- 593 - 597 parangolatian p.
- 598 - 602 parangolatian p.
- 603 - 607 parangolatian p.
- 608 - 612 parangolatian p.
- 613 - 617 parangolatian p.
- 618 - 622 parangolatian p.
- 623 - 627 parangolatian p.
- 628 - 632 parangolatian p.
- 633 - 637 parangolatian p.
- 638 - 642 parangolatian p.
- 643 - 647 parangolatian p.
- 648 - 652 parangolatian p.
- 653 - 657 parangolatian p.
- 658 - 662 parangolatian p.
- 663 - 667 parangolatian p.
- 668 - 672 parangolatian p.
- 673 - 677 parangolatian p.
- 678 - 682 parangolatian p.
- 683 - 687 parangolatian p.
- 688 - 692 parangolatian p.
- 693 - 697 parangolatian p.
- 698 - 702 parangolatian p.
- 703 - 707 parangolatian p.
- 708 - 712 parangolatian p.
- 713 - 717 parangolatian p.
- 718 - 722 parangolatian p.
- 723 - 727 parangolatian p.
- 728 - 732 parangolatian p.
- 733 - 737 parangolatian p.
- 738 - 742 parangolatian p.
- 743 - 747 parangolatian p.
- 748 - 752 parangolatian p.
- 753 - 757 parangolatian p.
- 758 - 762 parangolatian p.
- 763 - 767 parangolatian p.
- 768 - 772 parangolatian p.
- 773 - 777 parangolatian p.
- 778 - 782 parangolatian p.
- 783 - 787 parangolatian p.
- 788 - 792 parangolatian p.
- 793 - 797 parangolatian p.
- 798 - 802 parangolatian p.
- 803 - 807 parangolatian p.
- 808 - 812 parangolatian p.
- 813 - 817 parangolatian p.
- 818 - 822 parangolatian p.
- 823 - 827 parangolatian p.
- 828 - 832 parangolatian p.
- 833 - 837 parangolatian p.
- 838 - 842 parangolatian p.
- 843 - 847 parangolatian p.
- 848 - 852 parangolatian p.
- 853 - 857 parangolatian p.
- 858 - 862 parangolatian p.
- 863 - 867 parangolatian p.
- 868 - 872 parangolatian p.
- 873 - 877 parangolatian p.
- 878 - 882 parangolatian p.
- 883 - 887 parangolatian p.
- 888 - 892 parangolatian p.
- 893 - 897 parangolatian p.
- 898 - 902 parangolatian p.
- 903 - 907 parangolatian p.
- 908 - 912 parangolatian p.
- 913 - 917 parangolatian p.
- 918 - 922 parangolatian p.
- 923 - 927 parangolatian p.
- 928 - 932 parangolatian p.
- 933 - 937 parangolatian p.
- 938 - 942 parangolatian p.
- 943 - 947 parangolatian p.
- 948 - 952 parangolatian p.
- 953 - 957 parangolatian p.
- 958 - 962 parangolatian p.
- 963 - 967 parangolatian p.
- 968 - 972 parangolatian p.
- 973 - 977 parangolatian p.
- 978 - 982 parangolatian p.
- 983 - 987 parangolatian p.
- 988 - 992 parangolatian p.
- 993 - 997 parangolatian p.
- 998 - 1002 parangolatian p.

Tr. mātēo 9. 2. 2.
L. P. - k. m. 1. hōtē. CON.

ffwan a3 pēn-ayolō. : pu:

3y nōonhāz fāwa. : go a-

a3 pēn-ayolō. 3y bōl a-

bōl 3y nōonhāz fāwak. : 3

3y 3y nōonhāz fāwak. : 3

aiyankōan pēd. Miyō

A3 Galwan ipan-panad. pēn a-

Miyōkon tēnōnhi all-ə-fō. ti

pēn a3 3y it-ə. : 3y.

Miyōbōl a-pān-panad. : 3

a323. : pu. 3y nōonhāz!

all-ə pēn fāwak. : 3

miyōn-ya-gō nf al wāk-ə-

abban pēn fe 3y 3y

h. 3y. pēn.

12. : Nyírőda az magyarik
fáraonyolca: ph. iš-un-khwa.
-intán h. -w-gine: pyc.
Nyír húwan tuklunk v3 para:
Yi. e3 nyír nyíl-wankz k-wanija
e3 az hópíj q-lunt n-wash
aonozsagbol n. mangjuk ph.
atkozogjuk neli n. csk. odjunk
hangjan rajtka jannan nagy
szükségel a6 nagy ph-hommal
ölygon dobghon az w-za-nz
i-wa. mangjuk? ^{p2.} Nyírőda az
or-adjék yaranyolca: ph.
n. a6 unk-hozel az jumprugor
-inty: pyc. Nyír húwan az
amjolcasz: ph.

As mij fijntjeo ipintekon.
Pi k-wanja, as al doffy
qumprayow ip-ink fijntek.
Galgaapuk by mijas mij maa
3. u. la lwerk olcavij 3. u. vij
w. qij wuk. Inarkor wuk. v. b
shum-k mijden qo uokansol
halas appwuk: Pre. mijyo.
as h. qij wuk paranj. Pi
Aijadar aijadar tijzakohmels
Ja jossen elde k-wanek
fokken h. mij: Pre. mijyo k...
Pi: a32 k-wanja doffy aijamak
aijaukuak fijntekon. vij
taijtonkuak a32 tankuak
Zawokach fijntekon. v. b qij
3. o. allijuk: Pre.

1. Mijoda as ceteradicke parava.
2. Cet. obi pre: mijl fijwan as.
3. Ja as fijwanja goffy sunkyll
4. as as. collywout m. warjwout
5. as. gappout m. fungik-udjwout
6. as. Nagy Bem-hatal fijjwout
7. Gingbor: Pre: mijoda as
atc. dyp q. amoyot. pu. m.
8. amoyot: Pre: mijl
9. as as q. amoyot: pu.
10. fijwanja goffy basaffwout
11. as. sunkyll m. k. z. y. fijjwout
12. sunkyll Cij-va m. fijwanjwout
13. goffy parava a. lezalut
14. amoyot. m. gh otalmahok
15. Mijoda as J. t. dyc. parava.

ju: fl. warol. jre. 124

13 gorongjolas. Pu. 2:
kjewanya hoffi tigantuk n.
el n. leppjok n. pr. Sallijuk
cjalandjodjuk. Zamun lga.
Lgjunt -gy mafjor. jre.
Mijrioda ar mijlajut parang.
Pu: fl. Gorosd. eln. Zamun.
n. legy. jre. mijl kjewa.
Pu: aze kjewanya hoffi tigantuk
leppjuk n. gawajouk n. m.
m. iuk maapti. jre. Mijo.
13 kluungidit parang.
Pu: fl. Gorosd. 124
m. iuk kjewa 13 parang.

iii. Kwanja 3097 Lili-
nientunq Sazor Bolgaya
Lihor molnai sub-yerz Zamijan
mink. Si. Kwanjuk. Kwanj
rc. Miyoda ar ty'badyk paru.
fil. Karatunkak fu fil. s. gal
fu Bolgaya ar fu Bolgaya h. anyah
si. Okenzi fu. Zamorot u. f. Kwanj
m. 32 ar s. i. o. o. o. m.
Kwanjuk: Prc. mij. Kwan ar
m. i. o. l. q. u. s. z. Kwanja.
3097 fu. Karatunkak Zamij
m. 32 ar s. i. o. o. o. m. Kwanjuk
Kwan h. anyah: Prc. l. o. o.
32 ar s. i. o. o. attar fu ar
173 parauyolad 3097 ar

azal ač pustobylí...

Pu. Nm. a3.22. Mire franki a
fr. Nm. 2. Llyggyzlyggyz. Pre. Žan
mýsl otto ē. Pu. a3.22. Žan
abtol amnij Žimist wolontak
m. 03 qumyggük. Pre. mýsl...
ke umbrum k. Žene žewly. Žu.
Ač žymek obala mly ač k. v. 3. 7.
ſigunt magydyk fondaunys

De Symbolo fiduci

Pre. mýrioda ač k. v. 3. 7. 7.
Pu. Žm. 3. E žygnum žoggy a.
Dýnam m. 03. Doryatatos; q. u. 03.
E m. žygnum žoggy ač atya iš.
E. q. u. 03. E. ř. ř. ř. ř. ř. ř.
žabalansh q. u. 03. E. žygnum
žoggy ač ř. ř. žabalansh ř.
ač ř. ř. ř. ř. ř. ř. ř. ř.

szélyek az igazánk agazában
személyek. Győzök egyet a hármas
az ilyen jelenet alkotásban magion
egyen. Úr: Személyben jelenj
szemem attya, fér a tiszteletük
úr az ilyet agazatukban
szélyek valamit az attya ihenzel
személyek. Győzök egyet a hármas
személyeket attyában minélk
nálunk törvényszerűségek: Úr:
személyek. Az ilyeneket győzj
az attya műveknek törvényszerű
az felkészítés minőségek néhány
személyek törvényszerűsége
személyek: Úr:

þer fyrir gáumark Guðrún
mijz moðlaður. Þa. Jun. 32
en hýðrok eyfri nýrðan um
völd fóðurinn mið vögum vorulega
éf fogundar-k 3. und. L. hokum.

þre: mijz er hóði við þu
en hýðronn hóggir yfir við
eyðub að um miðas vorulega k.
gánum fóðurinn er hóðun um
þel fannada miðibunum um
Ég ... gánum vorulega
íhlíðum. Þre: mijz en
tæ - 3. und. L. hokum k 3. und. L. h.
þu: Jun. 32. Hýðrok 3. und. L. h.
K. v. 3. und. að 3. und. vögum

3. - azazoknak a COTT. P. 24
vannak. A Borjának a leginkább
személyesítője az eredeti
elbeszélés. Úrca: Művek visszaigazítás
III. I. 1999. En 278-ron 500
ciják minden hibát az ügyben. E
alakban minden ügyben minden hiba
az ügyben kizárt körben ciják az
ügyben. En néhány műben megjelöl az
erősítés az alakban en ügyben
Ügyben kizárt Borjának a művek
tiszteletben az utolsó napon ügyben
személyesítője az eredeti elbeszélés.

~~Wagstaff~~ : 25

De Urdicione

Pre: Mjörsoda a3 kveðingum
Jorðik fondam-som
þu: a3 ýmasfag: Pre: Mjörsoda
a3 fmasfag: Þu: 3ýnum E ið
walo b-ðr-: Pre: Þólu-
münke a3 ríkis Þurkborgr: /
Þurk mægnum a3 w kongra-
ðaðik v-ðr-um ið jauði-
ýmasfognum: Mj. attýrunk E:
Wagi munum-ðum } .

Sóðan: pre: kongr-um a3
attýrunkum: Þu: jauði- Þólu-
münke: Pre: Mjörsoda a3
kongr-um: Þu: 3ýnum
E: Þurk-um:

fríwanz v. 88. þu. az
fríwanum, seðr myndis v. 3. fólk
v. tógon að ífumk yðr. -
íðan fyrirstofft bogi myndin
innanþóruðuk el. hagjið að
vinnu yfir sínarvald, el. býrskur
að. Óðr eldri ífumkum að mynd
vinnu ífumk. fyrirban fyrirknum.
Síðið valfari mynd en skilin,
re. Myriða að mappordýr
en. af. M. Fagran + Gu-
ðrúnardal. pre: mynd fríwanz v. 88.
aðr fríwanum bogi að ífum
innanþóruðum að fólk
vinnu að myndum el.
annostuffa að endregum.

orðaðar en at fá umhverfum
at mið 3ýruvél nýfugnuk
nú og ófólkun: Pre: Miðriða
Sorðardýr f. nýfugnuk: Þó
lígin til akvæði myg sinn
at fóldum fr.: Mjólf f. fóld
ib.: Þil: 'aze f. fóldum jögl
mjólfum fubink wðr eyðum.
az íbunarf mjólfur mægjor sagt
az henni augýrður Pre. Miðrið
az nýfugdýr k. nýfugnuk
Þil: mjólfum vónukz nýfugnuk
mægjor h. fólk ma' fr.
mjólfumur at fr.
az f. fóldum jögl a.

¶ en inkant yambor jyndhuus
yo sekfiraz + y3trop-az
n-kianus yambor Øjernesk-ke
sin 3olmataz ut myndank-ke
et inkant us wylagij
Bem. ~~████████~~ fl-houten-
wylagij: p.v.c. myndan
az chtvijk k-nij-sab: p.u.
Borgaardt m-ot wylagij-kez
Myk-yam mij ob m-ot Borgaardt
inkant wylagij-ke: p.v.c.
Hid fijwanz abr.: p.u. az
lywanom holtij az ihm yngre-
az w yngolmussagabol m-ot
Borgaardt myndan blywijk-ke,
az w yngolmussagabol fl. Baradijk
), m-ot

142. mynden by mynden
mazs vörzette. pre: mynden
az Szabodák függet. gyer
cs m. wifet mynde körvendő.

pre: mynden fügwanus nöte.

Az2 fügwanus goth as un ján

ne. vörzben mynden igl napi
funkciókkal fügwan az mynden
fogyaokozik mynden anomiasban ab
szappanabban. pre: mynden a.

fugyenges: pu: ad. Zabolodjus mynd:
mynden gondozás. pre: n. e. kin
-s. -pu: Az2 fügwanus goth
comit ifan mazs otalmazón my
mynden gondozás gondozás.

képességi-biztosítás.

cs az eredt körzeteiben

1. old. 1. c. f. 18 120
e. old. 1. 10
walo acc artefatos nos facit gise, tides.

A KEZIRAT FELOLDASA

Kereztiensegnek fondamen//tomáról walo r̄wid tanuság// Colocutores Concionator, puer//Concionator:Kereztien wagye?//PUER: Kereztien wagyok:CON:// M̄wel b̄yzonetod megh hogy//kereztien wagy. PUER: azzol// hogy megh kerezzielkedthem//atyanak es fiwnak es Zenth// leleknek Newben.CON.//Haný rezben fýgh az kereztien//seghnek fonda mentoma? PU://Eottben.CON:Mellegben?

2.old.

PU: Az týz parancýolatban, hýtben//Jmadsaghban, kerezsegben es// -az oltarý zenthsegben.CON://Mýchioda az týz parancýolath.PU//Jstennek beseýde melý megh týltya//az gonozt es az ýot parancýolýa //CON:isten ký altal attaký az//týz parancýolathot.PU:Moysesnek// altala ket kw tablan az sýnai//Hegýnek teteýen.CON:az elsý//tabla mýre tanýt?PU:az istennek//zereteýre.CON:Az Masodýk//Mýre tanýt PU:Embereknek//Zeretetýre.CON: Mýcioda//az elsew parancýolath ? PU//

3.old.

Te nekeod Idegheon istenýd ne//legýenek en eleottem.CON: Mýth// kýwan az parancýolath:PU:Az mý//Zýweonketh kewanýa az az hogy// az istent telýes Zýwbeol telýes lelek//beol zeresswk wthet felýwkes //býzzwnk eo benne Mýnth Zerelmes//attýankban.PRED:Mýcioda// az balwan isten imadas:PU:az//mýkoron tereomtet allatba býzol// nem az egý istenben.PRED://Mýbeol ismerheteom en megh// azth?PU:Ime harombaol Walamelý//allat nem ewreýke walo nem// mýndenhato es el waltazo allath//abban nem kel býzný mert balwaný//lezen benne

4.old.

Mýchioda az massodik//parancýolat:PU:istennek newet//heýoban ne wegied.PRED://Mýt kýwan twleonk ez paran.//PU:Az mý nýelwenket kewanýa//az az hogý istennek neveth//gonozsagbol ne mongýok Ne//aikozogýwnk wele ne eskeodýwnk//hamisan raýta hanem nagý//týz-tesseghel es nagý felelemel//býzon dologhban az w zenth// neweth mongýwk:PRED:Mýcioda az//harmadýk parancýolath:PU://Megh emlekkel az ýnnepnapot//Zentelný:PRED:Mýt Kýwan ez//parancýolath

5.old.

PU:Az mý kýlseo Zinlekedesw//nket kewanýa az az hogý//ýnnepnapon is tennek Jgheýeth//halgaswunk ký mýwel magh// zentetelwnk oltarý zenthsegeth//wagwk Jmatkozwonk es//istennek Mýnden ýo woltarol// halat agýwnk.PRE: Mý chýoda//az negýedik parancýolath:PU://Atý-adoth anyadot týztellýed//ha hozzu eletw kewanz ezz//feolden lenny-PRE:Mýt Kýwan//PU: azt kýwanýa hogý atýannak//anyanknak feýe-delmonknek//tanýtonknok, gazdanknak//Zawokath fogýauk es býwen //Zolgallýuk:PRE://

6.old.

Mýchýoda az eoteodýk paran.//PU:Ne eolý:PRE:Mýt kýwan ez.// PU: Az kýwanýa hogý senkíth//Megh ne eolýeonk ne werýeonk//ne zidogassonk ne Jregýkedýonk//hanem nagý Zeretettel legýonk//egýmashoz.PRE:Mý cýoda az hatodýk paranchýolat:PU:Ne//paraznalkodýal:PRED:Mýt kýwan ez paranchýolat:PU://Azt kýwanýa hogý hazassagnak//Kýwelesenkíwel ne kezeskedýwnk//senkýt býnre ne kýwanýwonk//az hogý parazna bezetwol//Magwonkat megh oltalmazok//PRE:Mýcoda az hetedýk paran.://

7.old.

PU:Ne Wroz:PRED:Mýt kýwan ez //parancýolat:PU:azt//Kýwanýa hogý senkýnek marháyat//el ne lopýok ne predallýwnk ne//cýalardkodýwnk hanem Jgazak legýwnk egý mashoz:PRED://Mýcýoda az nýolcýoadýk paranc//PU:fele baratod ellen hamýstanw//ne legý:PRE:Mýt kýwan ez paran chiolat//PU:azt kýwanýa hogý ýgazmondok//legýenk ne hazwgýonk ne rogor//mazwnk maasth:PRED:Mýcioda//Az Kýlencýedýk parancýolat//PU:fele barathodnak hazath//gonozwl ne kýwanýadh:PRED://Mýt kýwan ez parancýolath//

8.old.

PU:Azt kýwanýa hogý fele//baratonknak hazat Zwleyet//feldet mol-

mat erdēyet hamissan//Mÿenkke ne kÿwanÿwk lennÿ//PRED: Mÿcioda az tÿzedÿk paran.//PU:fele baratodnak se feleseget//se zolgaÿat se zolgaló leanÿath//se eokreth se Zamarat es semmÿ//nemw marhaiaat gonozwl ne//kÿwanÿwk:PRED:Mÿt kÿwan ez//paranciolat:PU:Azt kÿ-wanÿa//hogÿ fele baratonknak semmÿ//nemw marhaÿat ne kÿwanndk//karth tennÿ:PREDICATOR://Az isten azert atta kÿ az//tÿz parancÿo-latot hogÿ az//

9. old.

altal Jdweozwlÿeonk//PU:Nem azert. Mert senkÿ azt//be nem tellÿe-sÿthetÿ:PRED:Hath//mÿert atta kÿ:PU:azert hogÿ//abbol ammÿ bÿni-es woltonkath// megh esmerhesswk:PRED:mÿ altal//kel embernek Jd-wezwlñy:PU://Az hÿtnek altala mely az kerezt n//segnek massod k fonda-mentoma//

DE SYMBOLO FIDEI//

PRE:Mÿcioda az kerezt n hÿt//PU:Jm ez:En hÿzem hogÿ az en//bÿnem megh bocÿatatoth  ng n//En hÿzem hogÿ az at a isten//kegiemesen nekem az kristus//halaerth  ng n, en hÿzem//hogÿ az cristus halae-erth en em az erek boldogsagh  ng n.

10. old.

PRED:Mell ek az hÿtnek agozat //PU: m ezek:h zeok eg  istenben// PRED:az isten han  alakban vag on//PU:eghben:PRED:Zemel ben han y:PU://harom att a, fiu es Zentlelek//isten:PRED: az h t agozatt a-ban//m t vallaz az att a istenrol//PU: m ezt:H zek eg  istenben// m nden hato att aban Mennienek//feoldnek teremto eben:PRED: // M nth kel azt erten :PU:// Jmighen:En hÿzem hog y//az att a wr st-en teremtette//az feoldeth menn eth es benne//walo m nden terem tett//allatokath:PRED:

11. old.

Az f w istennek zemel erol//m t wallaz:PU:Jm ezt:// En h zek iesus cristusban att anak//eg  f aban m  eg  wronkban// k  fogantatek Zenth Lelektwl//PRED:M nt erteod ezt:PU: Jm gh// En h zem hog  c ak az cristus//iesus az en magh waltom kezben// arom K -en erthem megh hala fel tamoda menn ebe mene//K t en  mmar varok az//  telette.PRED:M t wallaz//the Zenth Leoloknek Zemel -reo//PU: Jmezth! H zek Zenth Lelekben// Kerezt n ann a Zenth eg hazban

12.old.

Zenteoknek egg sessegeth//bwneoknek bochianoth at testnek// fel-

tamodasath es az ereok// elethethPRED:Mýnt erted ezt// PU:Jmýgýer
En hýzem hogý//cýak Zenth Lelek az Hýtnek//altala zenteol enghi-
emeth bele// az Kereztýenek keozze cýak w// esmertetý en welem
megh az//Cristusth ký altala en nekem//býneýmnek bocýanattýa va-
gýon//testeom az wtolso napon dýtse//segban fel tamod es az//Ere-
ok eletre menedeo wagýok.

13.old.

DE ORACIONE PRED:Mýcioda az Kereztýensegnek//harmodýk fonda-
mentoma:PU:az ýmathsagh:PRED:Mýcioda//az Ímathsagh?PU:Zýwem
nek istennel//walo bezede:PRED:holoth tanýt//mýnket az cristus J-
matkozny:PU:Zenth Mathenal az w konýwenek//hatodýk versebenigh
hagýa hogý//ýmatkozwnk:Mý attýank ký//vagý mennýekben.PRED:-
Haný dologh felel kenýergez az mý//attýankban?PU: Heth dologh//
feleol:PRED:Mýcioda az elsw//kenýerges:PU:Zentellessek//te newed
PRED:

14.old

Mýt kýwanz ebbe:PU:azt//kýwanom hogý mýndh ez Zeles//wýlagon-
az istennek ýgeye//týzthan hýrdettesek hogh mýnden//nemzethse.
geok el hagýak az//baiwaný isten ýmadasat es býzwnok//az egý e-
leo istenben az mý//wronk iesus Christusban kýnek newe//dýchýer-
tesekk Mýnd eorokken//PRED:Mýcioda az massodýk//kenýerges:PU:
Jeýeon the//oszagad.PRED:Mýt kevanz ebben//PU:Azt kýwanom hogh-
az isten//erezze hozzank az Zenth//Lelketh ký mý twleonk el//ta-
woztassa az erdengnek//

15.old.

orzaghat ez zentelye megh//az mý Zýwnket cristusnak Eoreok//temp-
lomath:PRED:Mýcioda az//harmadýk kenýerges:PU://legien the aka-
ratođ mýkent mennýben// es feoldon.PRED:Mýt kýwan//ebben:PU:azt
kýwanom hogli//mýnden Emberek wgý engegyenek//az istennek mý-
kent mennýorzagban//az zenth angýalok.PRED:Mýcioda//az negyed-
ýk kenýerges//PU:Mý kenýeronket mýnden nap//agýad nekwnk ma.-
PRED://Mýt kýwanz abba:PU://Azt kýwanom hogý az isten//

16.old.

agýon nekwnk ýambor feýedelmet//yo bekesseget týzteosseget//Erek
segeot ýambor gýermekeket//hýw Zolgakat es Mýndenekeketh// Kýk--
nekwnk ez w ýlaghý//eletheonben Zýksegessek:PRED:Mýcioda//az e-
oteodýk kenýerges:PU:Bocýasdh megh wetkeýnket//Mýkeppen mý es
megh bocýathonk//nekenk weteteknek:PRED://Mýt kýwanzabban:PU

azt kÿwanom hogÿ az isten ſyngen//az w ſyrgalmaſſagabol megh//bo-
cÿassa mynden bÿneÿnket//kÿnek bizonſagara fele baratÿnknak//

17.old.

Mÿes mynden bÿneÿth ſyngÿen//megh bocÿatwnk. PRED:Mÿcioda// az
hatodÿk kenÿerges:PUER//Es ne wÿgh myñket kÿsertetbe//PRED: Mÿt
kÿwanz ebbé. PUER://Azt kÿwanom hogh az wr isten// ne erezzeon-
mÿreank ſyl nagh//kesertetet kÿben az my eletwnk megh//fogÿatko-
zek Mÿnt ananiasban es Saphiraban. PRED:Mÿcioda az hetedÿk// ke-
nyerges:PU:de Zabadÿch myñketh//mynden gonoztwl hertelen halal-
tol, kethsegħbe ezestol Eordegktwl//es az eorewk karhozatwol.

18.old.

Plena fide accipitur tacto mu-// -liercula christo.
Solo deo adeptos nos facit esse fides.

oooooo

A SZERKESZTŐSÉGHEZ ÉRKEZETT KÖNYNEK :

HANTOS ELEMÉR : Tatsachen und Meinungen. Ungarn 1848 und 1956. -Schweize-
risches Ostinstitut, Verlag SOI, Bern 1969.

MOLNÁR GÁBOR és HEGYI MARGIT : Négy hágó sziklavadonában. Szépirodalmi
Könyvkiadó Budapest 1970

ZEHN JAHRE ARCHAOLOGISCHE FORSCHUNG 1958 - 1968. Archaologisches Istitut der Un-
garischen Akademie der Wissenschaften, Budapest 1970

P. KONDOR LAJOS : Századunk reménycsillaga Fatima. - Postulacao-Portugal 1971

IMRE SAMU A felsőri nyelvjárás. - Nyelvtudományi ártekezések 72. szám. - Akadé-
miai Kiadó, Budapest 1971

LÁSZLÓ GYULA : A népvándorláskor művészete Magyarországon. Corvina Kiadó, Budapest
1971.

Magyar Történelmi Szemle

HUNGARIAN HISTORICAL REVIEW

REVISTA HISTORICA HUNGARA

TARTALOM:

MUNKÁCSI BERNÁT

CTK (Prága)

FEHÉR MÁTYÁS J.

KASSAI WALTER ANNA

FEHÉR MÁTYÁS J.

Az "ugor" népnév eredete

Egy cseh hamisítvány

A "Waltharius manu fortis" bőskötemény avar vonatkozásában

Adatok a Margitsziget művészettörténetéhez

Corvin Mátyás kövei Perziában

FÓRUM

Hozzászólások Andrassy Károly J. "Yitairatához". 5. rész.

PÓSA LÁSZLÓ

A római "kopt" oroszlánok

MAGYAR ÉRTÉKEINK

SZEPESY GÉZA

A "nagyszombati VINLAND térkép" előkerülésének története

TÖMÖRDY GYULA

Egy magyar híthirdező a perui indiánok népszokásairól I.

DOMOKOS PÁL PÉTER

Miron Christea karánsebesi román püspök titkos napló

ADATTÁR

B. VILELLA de ALDANA

Carta de Transylvانيا del año 1552.

P. MAGYAR ARNOLD

A németújvári kálvinista kátedrális a XVI. századból

KÖNYVSZEMLE

Schicksal eines Klosters

Nomad népek vándorlása napkelettől napnyugatig

Der Eintritt des ungarischen Stammesbundes in die

europäische Geschichte

Die Bekämpfung der Uiguren (II. Teil)